

58. ՕՋՈՒ ԼԵՋՎԻ ՏԿՈՒ ԱԿ

Կէղնի, չէղնի կնիկըմ ու տղեմ՝ կէղնին. էդոնք շատ խեղճ կէղնին: Մերն է, հըմն օր մեկ-մեկ ջուխտ բուճ կգործե կիտա տղեն, աղեն լէ կտանե շուկեն կծախե, կբերեն կառնին ուրանց հաց կուտին:

Օրըմ լէ տղեն կառնե ջուխտըմ բուճ, կտանե շուկեն կծախե, կառնե զփարեն օր հիգա, կտեսնա օր էրկու իրեք ճիժ բռնած ին շունըմ ու կշարշորին:

Տղեն կասե ճժերուն.—Ղորի՞ զէդ շուն կշարշորե, խեղճ է, անլեզու հայվան է:

Ճժեր կասին.—Քղիկ ի՞նչ, օր դու շատ կցավաս, հանե էրկու խրոռշ տուր, թողինք էրթա:

Տղեն կհանե զուրանց հացի փարեն կիտա, կթողին շուն կէրթա, ինք լէ կդառնա կիգա տուն, կիգա տուն, մեր կտեսնա, օր տղեն հաց չբերեր է, կասե.—Լաո՛, հորի՞ հաց չբերիր:

Կասե.—Նանե՛, հացի փարեն հընկավ ճիբես կորավ:

Մեր քիչըմ անեծք. «Քու արնի մեջ խեղդվիս... զքու արևու բար շուտիս... զբրկ ու բըրկ էղնիս»: Ու կմնա ուր հալի մեջ, հէնօր կմնան անոթի:

Մեկէլ օր, մեկ լէ մեր ջուխտըմ բուճ կգործե, կիտա տղին,

կասե. — Տա՛ր շուկեն ծախե, ըի՛ զփարեն, հաց առնիք, ախր զմղիկ հ՛երեկ անոթի թողիր:

Տղեն կտանե, կառնե զփարեն կիգա, կտեսնա օր մեկ լէ էն ճժեր, ըստհաղ կատու մըն ին բռնի, կշարշորին:

Կասե. — Տղա՛, լա՛ո, մեղք չէ՞, էգ հայվան հ՛որի՞ կշարշորիք: Ճժեր կասին. — Քզիկ ի՞նչ, աղեկ կէնինք, օր քու սիրտ կցավա վրեն, հանե էրկու խրոռշ տուր, թողինք էրթա:

Տղեն մեկ լէ կհանե դուրանց հացի փարեն կիտա, կթողին զկատուն, կէրթա: Տղեն լէ կթորկե կիգա տուն:

Կիգա, մերն կասե. — Լաո՛, հ՛ո՛ւր է մըր հացի փարեն, չէ՞ղնի հ՛էսօր լէ հաց չբերիր:

Կասե. — Նանե՛, վալլա՛, հ՛էսօր լէ ճամբու հետ գիկենք, քանիմ՝ աղա էկան թափան վրես, ծեծեցին, զփարեն հանին ծոցես:

Կպառկին կէլնին լուսուն, մեկ լէ մեր ջուխտըմ բուճ կիտա աղին կասե. — Տա՛ր շուկեն ծախե, ա՛ո զփարեն էկո:

Տղեն կառնե կիգա, կծախե, կդառնա օր հ՛իգա, կտեսնա օր էդա հեղ լէ, օձմ՝ ին բռնած կշարշորին:

Կասե. — Լաո՛, մեղք է, էդ հայվընից ի՞նչ կուղիք, թողեք էրթա:

Տղեկներ կասին. — Քու- սիրտ օր կցավա վրեն, հանե էրկու խրոռշ տուր, թողինք էրթա:

Տղեն կհանե զէրկու խրոռշ կիտա, կթողին օձ, կէրթա: Կթողին, օր կէրթա, հեռինա, զպոչ կբանցրցու վի, տղեն գինա գինք կկանչե, կընկնի հ՛ետե, կէրթա: Կէրթա օձ, գիկա ծըկում՝ դեմ օր մտնի ներս, կտեսնա տղեն, զլխով կէնե կիգա:

Կիգա, կասե. — Ծա կմտնիմ էդա ծակ, դու լէ էկո իմ հ՛ետե. ես օձերու թագավորի տղեն իմ, կասիմ իմ հոր՝ քանիմ՝ տղա բռնած են զիս կսպանեն, էդա տղեն ազատեց զիս: Իմ հեր հանդե, կասե. «Չ՛ուզե, իտամ»: Դու ուրիշ բան չըս հ՛ուզի, մինակ կասիս, քու լեզվի տկու ալ: Բան չէնե, չվախենաս, կհանե սորա կիտա:

Օձ կմտնի ծակ, տղեն լէ հ՛ետե. Օձ կէրթա կանի հոր հ՛անեջ, կասե. — Քանիմ՝ տղա բռնած են զիս, կշարշարեն, էդա տղեն էկավ ազատեց:

Օձերու թագավոր կդառնա վըր տղին, կասե. — Չ՛ուզե՛, իտամ:

Տղեն կասե. — Ծա ուրիշ բան չըս հ՛ուզի, զքու լեզվի տկու ալ ձուզիմ:

Օձերու թագավոր կասե.—Հա՛յ, քու սովորցնողի վիղ կոտորի,
ուրիշ բան չկե՞ր սովորցնեիր, զէ՞դ պիտի սովորցնեիր,—կհանն կիտա:

Տղեն կառնե, կէլնի դուրս, կֆքրի վըր ական, կասե. «Ջա-
նը՛մ, ես ի՞նչ խելք էր բանցուցի զէդա ակ հոլզի, ես զէդա ակ
ի՞նչ պիտի էնիմ, պիտի դարցում տանիմ իտամ հի՞նք, հիգամա:
Կտանե օր իտա հի՞նք, օձու ձագ կիգա հառեջ, կասե.—Հո-
րին ես կանի կֆքրիս:

Տղեն կասե.—Իմա՞լ չֆքրիմ, էդա ի՞նչ էր տվիք ընծիկ:

Կառնե զտղեն, քաշվի մեկ դին, կասե.—Արի զքդիկ ցուցում
զէդոր հունար:

Կէրթան թանա տեխըմ կկանին, օձ զակ կսրե, ջուխտըմ ա-
րապ կկանին հառեջ:

Կասին.—Սար վըր սարու:

Քար վըր քարու:

Օձ կասե.—Ն՛ը սար, վըր սարուն, նը՛ քար, վըր քարուն, քի-
նե կուզիմ օր սուֆրեմ՝ փոխք հոդա, հաց ուտինք մենք:

Շուտըմ ջուխտակ արապ սուֆրեմ՝ կփռին, օր թագավոր լէ
հըմալ սուֆրեմ՝ չկոնա փռե, կնստին տղեն ու օձն կուտին, կէլ-
նին, կանին:

էդ օձ ախչիկ կէդնի, տղեն կասե.—Հըմկա հասկցա՞ր, էդ ակի
հունարք ի՞նչ է, կսրիս, ջուխտըմ արապ կկանին քու հառեջ, ինչ
օր հոլզիս, էնգահ կկատարին:

Օձ կթողե կէրթա, տղեն կառնե զակ կիգա տուն, մեր կասե.—
Հո՛ւր է հաց չբերիր:

Շուտըմ զակ կսրե, ջուխտակ արապ կկանին հառեջ, սուֆ-
րեմ՝ կսարքին, օր ուրանց ումրի մեջ իսկի չըն տեսի, կուտին, կէլ-
նին կանին:

Հէն օր կպառկին քնին, լուսուն կէլնին, տղեն կասե մոր.—
Նանե՛, կէլնիս կէրթա թագավորի ախչիկ կուզիս, կառնիս կիգաս
ընծիկ:

Մերն կասե.—Լաո՛, էդ ի՞նչ խելք է, հիչ թագավորի ախչիկ
քդիկ կիտա՞ն. շատ աղեկ տվին, հո՛ւր կրերիս պառկըցում:

—Ջանըմ,—կասե տղեն.—քդիկ ի՞նչ, հո՛ւր կպառկցում,
պառկցում, դու գնա ըի, ես գինամ հո՛ւր կպառկցում:

Մեր կէլնի կէրթա թագավորի տուն, կասե.—Խընամաթող
բերեք նստիմ:

Կբերին ծոտոտ աթողըմ դնին տակ, կնստի վրեն:

Թագավոր կհարցու, կասե. — Պառավ խեղճ է, ի՞նչ կա:

Պառավն կասե. — Խեղճ է, ի՞նչ պիտի էգնի, էկեր իմ աստծու հրամանքով զքու ախշիկ կուզիմ իմ տղին:

Թագավոր կասե. — Շա՛տ աղեկ, բան չըմ ասի, մենակ քինե կուղիմ, օր իմ քոշկ ու սարի պես սարեմ՝ շինիք, սորա կիտամ, թե չէ՝ զքում է, զքու տղի գլուխ է կզարկիմ:

Մերն է, զէգ օր կլսե, կխաշկալի կէլնի կդառնա, կիգա տուն, կասե տղին. — Լաո՛, էդ է պիտըր, քզիկ ասի՝ Թագավորի ախշկա լախա շունիս, անկաճ չէրի:

— Նանե՛, ի՞նչ է էղի:

— Լաո՛, էլ ի՞նչ էղնի, Թագավոր կասե. — Եմ քոշկ ու սարի վրեն ուսթ քոշկ ու սարեմ՝ օր շինե, դքու տղի գլուխ կզարկիմ:

— Նանե՛, — ասեց տղեն, — էդոր վրեն ես զքու մադեն էրի, աստված օղորմած է, քնի հէլի, հար լուսուն տեսնաք աստված ի՞նչ կիտա:

Պառավն է, կէրթա ուր քոխ քնի, տղեն է կպառկի քնի, կես գիշեր կզարթի, զակ կսրբե, շուխտակ արապ կկանին հառեջ.

— Սար վըր սարու,

Քար վըր քարու,

Ի՞նչ կուզիս:

Տղեն կասե. — Էդա գահ նը՛ սարու վախտ է, նը՛ քարու Զինե կուզիմ օր քոշկ ու սարեմ՝ շինիք հար լուս, վըր Թագավորի քոշկ ու սարին ուսթ էղնի:

Արպներ թամանա կէղնին, կէրթան:

Տղեն լուսուն կէլնի կտեսնա օր ուր հուզած քոշկ շինած ին, կանկցուցած ին, վըր Թագավորի քոշկ ու սարին է ուսթ:

Կէլնի լուսուն զմեր կճամբե կէրթա: Մերն է, կէլնի լուսուն ուրախ զուրախ կըջե կէրթա Թագավորի դիվան, կկանի. — Խնամաթո՛ւք, խնամաթո՛ւք:

Ըստհաղ հասարակ աթոռքըմ կրերին կղնին տակ:

Թագավոր կտեսնա օր ուր հուզած քոշկ ու սարեն շիներ է տղեն մեկ գիշերվան մեջ: Կասե. — Ըստհաղ իմ տնեն շուր ի քու տուն ճամբու էրկու դին պետք է եմջի ծառ տնկե, օր իմ ախշիկ էրթա հիգա, արե շառնե վրեն, գեշ հոտ չքսվի ուր քիթ:

Պառավ կէլնի մեկ է զմադեն կենե ու կդառնա կիգա, կասե տղին. — Աստված զքու տուն շինե, հէսօր զէրեկ բեթար բան հուզեց, կասե. — Եմ դռնեն հար ձըր դուռ, քու տղեն պետք է ճամբու

էրկու դին ծառ տնկե, օր արե շառնի իմ ախշկա վրեն, գեշ հոտ չքսվի ուր քիթ, էնգահ օր էրթա ու հիգա»:

Տղեն ասեց.—Ջանը՛մ, քնինք հէլինք հար լուս, աստված օղորմած է:

Գացին պառկան քնան, կես գիշեր օր էղավ, ջութատակ արապ կանան հառեջ, ասին.

— Սար վըր սարու,

Քար վըր քարու:

Տղեն ասեց.—Սարու, քարու ժամանակ չէ, ձինե կուզիմ թագավորի սարեսներուց հար մըր սարեք ճամբու էրկու դին լէ ծառ տնկիք, հըմալ սըխ էղնի օր արե շրանի ուր մեջ:

Արպնեք գացին:

Լուսուն հէլան տեսան օր աստված ինք նշանց շիտա, օձ շրանի հինք: Լուսուն հէլավ զմեր զրկեց:

Մերն է, էլավ ուրախ-ղուրախ, սպիտակ հէրսով քշեց գնաց թագավորի դիվան:

— Խնամաթո՛ղք, խնամաթո՛ղք:

Բերին օսկի աթոռքըմ դրին տակ, նստավ:

Թագավոր կտեսնա օր ուր հուզած բաղդեն լէ էղեր է, կասե. «Վալալի, պառավ զիմ ախշիկ տարավ, էլ ի՞նչ հուզիմ, հըմալ րանըմ հուզիմ, օր չկառնա րերե, բալքիմ զիմ ախշիկ հետ դառցում, թը չէ՛ գնաց»:

Քիչըմ կֆքրի, կասե.—Պառա՛վ, մեկ բան մնաց, թե օր զէն լէ էրեց քու տղեն, գնա հարսնից թագարուկ տես, թե օր չէրեց, զքու տղի գլուխ լէ կզարկիմ, զքում լէ հետ: Էն է օր լուսուն կկանչիմ զինք բերիմ հողա, ժողովուրդ լէ կկանչիմ բերիմ, օր կարցավ թաղքե բալտով զէղա արծիճ մանտրել, զաթի կիտամ զիմ ախշիկ առնիս էրթաս, թէ չէ՛ զթաղարուկ ձի տեսեք, զգլուխ ձի կղարկիմ:

Պառավ կէնե զմաղեն, կիգա տուն, տղին կասե: Տղեն ինք լէ զմաղեն կէնե ու կնստի ֆքրի. «Ջանը՛մ,—կասե,—հալա զէղոնք օր հուզեցի արպըներ էրին, էդի՞ իմալ կէղնի»:

Կպառկին քնին, կես գիշեր կէղնի, զակ կսրե, ջութատակ արապ կկանին հառեջ, կասին.

— Սար վըր սարուն,

Քար վըր քարու:

Տղեն կասեւ.—Ի՞նչ սե սար ու քար է, թագավոր հըմլա բանըմ է հ'ուզի հ'իսնե, իմա՛ւ կէղնի:

Արպըներ կասին.—էդի խուլայ է, լուսուն կառնիս թաղքե կացին, կէրթաս կանիս հ'ոնի, հանդե ժողովուրդ լէ կիգա, դու կզար-կիս արճճին, դրամ-դրամ կէղնի, մենք կքաջինք փրցունք:

Լուսուն կէղնի, տղեն կէլնի թաղքե կացին կառնե ու կէրթա: Ժողովուրդ կլսե օր էդ տղեն թաղքե կացինով արճիճ պիտի ման-տըրտե, կթափի հ'իգա:

Տղեն կացինով կղարկե ու արճիճ դրամ-դրամ կէլնի,— կմանարե կէլնա գետին: Թագավոր զէդ լէ օր կտեսնա, կկանչե զպառավ, կասեւ.—Պառավ, դը գնա հարսնից թաղարուկ տես:

Պառավն է, կիգա հարսնից թաղարուկ տեսնա, հարսնեք կբռնին ու կէրթան զթագավորի ախշիկ կառնին կիգան: Քառսուն օր, քառսուն գիշեր գոլ ու զուռնեն կզարկին: Հարսնեք կէնին կը-փըրթնին կաղաղին: Կընցնի ժոււ ու ժամանակըմ, էդ տղեն է, հ'ըմն օր հ'իրկուն զակ կբերե հանե դնե ջըզդընի մեջ ու կդնե թավան, լուսուն կէլնի կառնե կէրթա: Հ'իրկունմ՝ լէ կդնե, լուսուն կմոռանա, էլ չառնե ուր հետ էրթա, կմնա էնտեխ:

էդ օր յահուդի չարչիմ՝ կօլըրդի դռներ, հըլուն, բըլազուկ կծախե, ախշիկ կտեսնա, փանջարից կկանչե, կհանե վի: Կասեւ.— Ինչո՞ւ կիտամ:

Կասեւ.—Հնով-մնով կիտամ:

Աչք կառնե հ'առեք, կտեսնա օր թավնի մեջ հին ջըզդընիմ՝ կտոր կա, կասեւ.—էնա ի՞նչ է, ըի, ի՞նչ օր կուզիս՝ իտամ:

Ախշիկ կէլնի կառնե կիգա, չգինա ինչ է, կիտա, քանիմ՝ թե-նոց հըլուն կառնե:

Յահուդին կառնե զջըզդան, կէլնի դուրս, կբանա իջքե օր՝ ակըմ կա էդոր մեջ, կսրբե՝ ջուխտակ արապ կկանին հ'առեջ:

Կասեւ.—Կուզիմ օր էդա քոջկ հըմլա ուր թախմով վերցուա դնիս յոթ ծովու օրթեն: —էնգահ քոջկ կվերցվի դրվի յոթ ծովու օրթեն:

Հ'իրկուն տղեն կիգա, կտեսնա օր մեկ լէ հ'ավալկու կիկոն, ն'ը քոջկ կա, ն'ը ախշիկ, էմ լէ ուր հ'ավալկու քոխ ու ուր մեր:

Թագավոր լուսուն կէլնի կտեսնա օր ախշկա քոջկ չկա, կասեւ. «էդ շանօրթին վալայի խաղըմ խաղցեր է իմ ախշկա զլուխ»:

Կկանչե կբերե, յոթ գազկան հորըմ փորել կիտա, զտղեն կթա-լե հ'ինք:

Տղեն թըղ էրթա մնա մեջ հորուն, մենք դառնանք էն կատվի ու շան վրեն, օր տղեն ազատեր էր:

Օրըմ շուն կհոնդըդա, կիդա էգ հորու պռուկ, կիշքե օր աղեմ՝ կա հոդի թալուկ, կիշքե ուրանց ազատող տղեն է:

— Ավեր տուն,—կէրթա կատվին կասե.—չասի՞ս, էն տղեն օր ֆըլան վախըտ զմզիկ ազատեց, հանդե թալուկ ֆըլան տեխ, հորու մեջ:

Կառնին զիրար կիգան, էնդին վէն դին կճարին հըմն օր հաց, կբերին թալին տղին, կուտե:

էգ հըմալ քառսուն օր զտղեն կպահին: Քառսուն օրեն վերջ, էգ հայվըներն կմտածին.—Չէզնի,—կասին հիրարու,—դինա՞ս թագավոր հորին է զմըր մարդ թալի էդա հոր. արապըմ էկեր է գողցեր է զէդա տղի մատնըկի ալ, վերցեր է զքոշկ, տարի դրի յոթ ծովու մեջ, էնոքի է բերի թալի հոդա, էդոր ճարըմ գտնալու ենք: Հ'էլենք էրթաք առնեք զմըր տիրոջ ալն ու հ'իդանք:

Կբերին տաս-քսան ավուր հացն կթալին տղին հորու մեջ ու կթորկին կէրթան: Կէրթան դաշտի մեջտեխ մըկանըմ հըռաստ կիգան, կատուն կհասնի, կբռնե զմուկն օր ուտե: Փամփ վերցնելու պես, շուն կասե.—Կատու ախպե՛ր, զէդ մուկ պահի, մղիկ պետք կիգա,—կառնին զիրար իրեքն ու կիգան:

Շատ կիգան, քիչ կիգան, կհասնին ծովու պռուկ, շուն լողալ դիներ, կընկնի հառեջ, կատուն կէլնի շան միջաց, մուկ վըր կատվին ու կընցնին կիգան: Կիգան յահուգու քոշկ կէլնին դուրս: Օր կիգան քոշկ կէլնին դուրս, մուկ կհարցու, կասե.—Ախպըրտանք, դուք հո՞րին էք էկի հոդա:

Կասին.—Յահուգու լեզվի տակ ալըմ կա, էնդոր հապով ինք էկի:

Մուկն կասե.—էլ ձգիկ գործ չկա, էդի հասավ հիս:

Կէլնի կիգա դպոչ կզարկե քացխի ջրդըկի մեջ, կտանե թաթխե աղեկըմ քըլսի մեջ ու հուշիկըմ կիգա կմտնի յահուգու տեխի մեջ, զպոչ կմտու յահուգու քիթ:

Օր կմտու յահուգու քիթ, յահուգին կփրոընգդա, օր կփրոընգտա, ալ կփրցնի լեզվի տըկեն, կընկնի գետին, շուտըմ մուկ կհասնի վրեն, կխածնե ու կփախնի: Կբերե կիտա կատվին: Օր կբերե կիտա կատվին, կատուն ու շուն զիրար կդավըշդին, էն կասե՝ թըղ մնա իմ մոտ, էն կասե՝ իմ մոտ:

Շուն կասե.—Օր իմ մոտ չիտաք, զձգիկ չըմ հընցու:

Կատուն կասե.—Կիտանք քու մոտ, բըլե դու շուքըմ օր տե-
սար ջրի մեջ, բերնեդ կթալիս, կընկնիս ջրի հ'ետե, էլ չընք կըռնա
գտնա:

Շուն կասե.—Ձէ':

Ճար ուրանց կկտրի, կբերին կիտան ջուն, կխածնե ու կէլնին
հ'իրարու շալակ, կիգան: Կիգան զջուր օր կընցնին, շուն ձկնե
կտեսնա, օր մեջ ծովուն կլողան, հալ կէնե, ալ կընկնի բերնե
ու կհասնի վըր ձկնեռուն:

Կընցնին էն դին, կշիվարին կմնան, մուկն ու կատուն կէլնին
կէրթան ծովու պոկի լենքն ու հ'երկենքն ու կիգան:

Կտեսնան օր էնդին ձկնորսներ ձուկ կրռնին:

Կէրթան էդ ձկնեռու խեչ, մեկ-մեկ կգողնան բերին զփոր ու-
րանց կպատռին ու կիշքին, շատ կբերին, մեկ լէ օր կբերին պատ-
ռին, կտեսնան օր ալ հանդէ էդ ձկան փոր: Կառնին, կիգան, շուն
լէ գտնան ու կիգան, կբերին կիտան ուրանց տեր: Տղեն օր զմատ-
նեկ կառնե կլիզե, ջուխտակ արապ կկանին հ'առեջ:

Կասին.—Սար. վըր սարու:

Քար վըր քարու...

Տղեն կասե.—Նը սար վըր սարու, նը քար վըր քարու, դուք
ի'նչ բեբաղդ հէլաք օր վերցիք զիմ քոջկ դրիք յոթ ծովու օրթեն,
էդա քառսուն օր լէ էդա տեխ կշարչրիք:

Արպըներ կասին.—Մզիկ ի'նչ սուճ կա, էդա ալ վիր մոտ
էղնի, մենք էնդոր ձեռքի տակն ինք:

Տղեն կասե.—Շատ չ'երկնցուք, ձինե կուզիմ, օր զիս հ'ոկ-
ցած հանիք դուրս, զքոջկ լէ իմալ տարեր իք ծովու հ'օրթուլախ,
մեկ լէ բերիք դնիք ուր տեխ:

Աչք խփուց բացեց տղեն, տեսաւ օր քոջկ, մեկ լէ ուր տեխն
է, ինք լէ հորուց դուրս, դժուրին բռնեց աղեկըմ կապեց, թալեց
ներսով ներս:

Սորա բերեց աղեկ ձիմ' յոթն օր կապեց, գարի տվեց, խը-
լավցուց, բերեց գյահուդին կապեց էդոր պոչ:

Ասեց.—Ձի, քինե կուղիմ գյահուդեն սար զարկիս, ձոր զար-
կիս, զպոչդ յոթ ծովու օրթեն լվաս, դառնաս հ'իգաս տուն:

Ձին է, առաւ գյահուդին, սար զարկեց, ձոր զարկեց, զպոչ
յոթ ծովու օրթեն ցոխվեց, դառցաւ էկաւ տղի հ'առեջ կանաւ:

Տղեն ասեց.—Հան հըմալ կուզիմ զքզիկ:

Թագավորը լուսուն հ'էլավ տեսավ օր քոչկն ու սարեն մեկ լէ
էնդեխն է, ճամբեց զտղեն ու զաղջիկն առավ զնաց, տղեն մեկ-
մեկ պատմեց զուր գլխու գալածն ու զյահուգու էրած, թորկեց
էկավ առավ զուր կնիկ, նստան, կէրան, խմեցին, քանի սաղ են:

Տղեն թագավորին լէ ցուցուց զակ, շրփեց տեսավ օր ջուխ-
զըմ արապ կանան հ'առեջ:

Տղեն սորա սուֆրեմ սարքեց, գավաթ էրեց զուր աներ, կերան
խմեցին ու ուրանց քեֆ էրին:

Աստծուց հ'իջավ իրեք խնձոր. մեկ՝ ասողին, մեկ՝ լսողին,
մեկ լէ՝ անկաճ էնողին:

